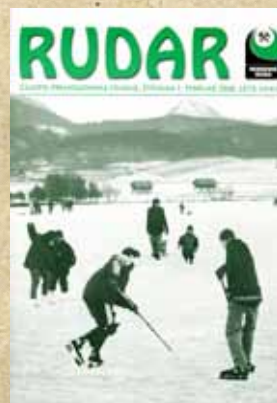

rudar

Časopis Skupine Premogovnik Velenje
izhaja od leta 1953 december 2013

60 LET RUDARJA

**Za nami je skoraj 140 let ustvarjanja
podobe Šaleške doline.**

**Svoje dosežke, rezultate in načrte
že več kot 60 let beležimo v Rudarju.**

**Želimo si še veliko dobrih
in pozitivnih zgodb.**

Praznuj(e)mo skupaj!

Vsebina

stran 4

Šestdeset Rudarjevih let

stran 9

Rudar danes

stran 12

Zanimivi izseki iz preteklih števil

rudar

Časopis Skupine Premogovnik
Velenje

IZDAJATELJ

Premogovnik Velenje

december 2013, jubilejna številka

UREDNIŠTVO

Glavna in odgovorna urednica:

Tadeja Jegrišnik

Zbrala in uredila: Metka Marič

Lektoriranje: Dragica Marinšek

Oblikoval: Ivo Hans Avberšek,

Studio HTZ

Naslov: Uredništvo Rudarja,

Partizanska 78, 3320 Velenje,

tel. 03/899-6171,

faks 03/586-9131,

el. pošta:

slobodan.mrkonic@rlv.si

TISK

Studio HTZ, HTZ Velenje,

I. P., d. o. o.

NAKLADA

4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejema

zaposleni v Skupini

Premogovnik Velenje in člani

Kluba upokojencev Skupine

Premogovnik Velenje brezplačno.

Poštnina plačana pri pošti 3320.

NASLOVNICA:

Kolaž naslovnice Rudarjev

Zgodbe ustvarjamo ljudje

Leto 2013 je med drugim prineslo 60-letnico časopisa Rudar. Pomemben mejnik, ki nas za trenutek ustavi in spodbudi, da se ozremo na prehojeno pot in pogledamo naprej. Brez prelomnic ni sprememb, spremembe pa so gonilo napredka. Zgodbo Rudarja smo vsi zaposleni v Premogovniku Velenje in njegovih hčerinskih družbah gradili skupaj, zato je prav, da se visokega jubileja tudi veselimo skupaj.

Pred šestdesetimi leti si ustvarjalci časopisa Rudar verjetno niti v sanjah niso predstavljali, kakšne razsežnosti bo ta projekt dobil. Danes je Rudar več kot le časopis – je simbol in je tradicija, brez katerih si zadnja desetletja le težko predstavljamo. Omogoča povezavo med minulimi in današnjimi generacijami; slednjim pomeni enega najpomembnejših načinov komuniciranja v podjetju. Z zapisi v njem so zgodbe o dogajanjih v našem podjetju postale skupna last in s tem del naše dediščine.

Spomini določajo posameznike – kdo smo in od kod izviramo, z zapisanim pa hkrati sporočamo, da je nekaj pomembno in da želimo, da to pomnimo za vselej. Časopis je ogledalo našega podjetja, saj se v njem zrcali njegova celostna podoba. Če se danes ozremo na rezultate in dosežke podjetja, nas lahko navdaja ponos. Veliko smo dosegli. Veliko še bomo, saj verjamemo, da zmoremo in znamo narediti vse, da ostanemo na vrhu, kjer ni veliko prostora – na vrh je tudi lažje priti, kot se na njem obdržati dolgo časa. Tako Premogovniku Velenje kot tudi Rudarju to uspeva že vrsto desetletij.

O naši kakovosti priča tudi tradicija. Vse naše uspehe, ki nastanejo, ker strokovno in radi opravljamo svoje delo, z navdušenjem in ponosno zapišemo tudi v Rudarju. In šest desetletij časopisa Rudar je več kot zgovoren dokaz, da smo pri svojem delu uspešni, sicer dobrih in pozitivnih zgodb v njem ne bi bilo.

Vsem, ki danes soustvarjate podobo Rudarja, želim še mnogo ustvarjalne energije, spodbudnih besed ter da bi lahko tudi v prihodnjih letih in desetletjih pisali predvsem o pozitivnih stvareh – novih dosežkih in uspešnem razvoju Premogovnika Velenje in celotne Skupine. Prepričan sem, da je pred vsemi še dolga in uspešna pot.

SREČNO!

dr. Milan Medved
predsednik Uprave Premogovnika Velenje

Časopis je izhajal občasno, od svoje pete številke dalje, ki je izšla maja 1961, pa je izhajal enkrat mesečno v zelo različnem obsegu. Urednikovanje Rudarja je nekaj časa vodil uredniški odbor, ki ga je vodil Jože Kirn, od oktobrske številke leta 1961 pa je uredniški odbor vodil Jože Tekavec. 17. aprila 1965 je izšla zadnja številka Rudarja, glasila delovnega kolektiva Rudnika lignita Velenje. V njenem

4

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

27. MAJA 1961

Št. 7 - Cena 10 din

Izboljšujmo delovne odnose

Rudar dela z vnamo in veseljem samo tam, kjer je delo dobro pripravljeno, kjer vlada nadalje dobra organizacija dela in poteka pridobivanje premoga brez večjih motenj in daljših transportnih zastojev. Tako morajo zaposleni rudarji spoznati tudi tozadevno prizadevanje in skrb svojih predpostavljanih. Pri tem sta veselje in vnama do dela največja ter je tudi zaslužek najboljši.

Skrbno planiranje je predpogoj za dobro sodelovanje ljudi v obratu, kar se mora izraziti v pogovorih na centralnem delavskem svetu odnosno v

eksploataciji debelega sloja lignita.

Za dvig produktivnosti dela v rudarstvu je zaželeno, da preidemo od evolucije, to je počasnega izboljšanja delovnega procesa na revolucijo pridobivanja premoga s tem, da smeleje pristopamo k uporabi tovrstnih strojev, ki istočasno kopljejo in nakladajo premog. Pri tem pa ne smemo izgubljati zaupanja v uspeh. Biti moramo potrpežljivi in skupno skrbno proučevati dosežena dobra in slaba izkustva na področju povišanja odkopnih storitev in nepretrgoma iskati novih poti.

jev za kopanje in nakladanje na širokem čelu. Tako se uresničujejo stremeljenja, da se rudarju olajša naporeno jamsko delo.

Tudi pri nas v jami smo začeli orati ledino uporabe stroja za kopanje in nakladanje lignita na širokem čelu in bomo s sodelovanjem vseh prav gotovo dosegli pričakovane rezultate, to je povečali bomo storitve, znižali postopoma proizvodne stroške, zmanjšali število potrebne delovne sile in olajšali fizičen napor rudarja. Tako bomo kos nalogam, ki jih nalaga naše gospodarstvo pred kolektiv velenj-

uvodniku so zapisali: »Izvršni odbor občinskega odbora SZDL Velenje je na zadnji seji ustanovil lastno glasilo, ki bo izhajalo vsakih štirinajst dni. Časopis se bo imenoval Šaleški rudar.« Predsednik občinskega odbora SZDL Franc Pristovšek je v uvodniku zadnje

številke Rudarja zapisal tudi: »Današnja številka je izšla sicer še pod staro obliko 'Rudarja', ki je kot glasilo rudniškega kolektiva že ustvaril pravo tradicijo domačega krajevnega tiska, saj je s svojo vsebino posegal pogosto in obširno tudi v problematiko zunaj

podjetja, zlasti Velenja. Lotevamo se nedvomno odgovorne in pomembne naloge. Od mnogih dejavnikov bo odvisno, ali bo z novim glasilom res zadovoljeno željam občanov, izraženim na zborih občanov, da bi imeli v občini svoj časopis.«

IV 79033

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

OB PRVI ŠTEVILKI

Pred nami je prva številka Šaleškega rudarja. Z njegovo izdajo smo izpolnili želje številnih občanov, ki so na zborih volivcev izrazili potrebo po lokalnem časniku. Izročamo ga občanom z namenom, da bi na njegovih straneh bila zajeta vsa pestrost in posebnost življenja naše komunne.

Vsakih štirinajst dni bo Šaleški rudar dopolnjeval pisanje dnevnega tiska. Neredko bo po vsej verjetnosti edini družbenopolitični obveščevalec, ki bo prestopil prag te ali one hiše — zlasti na podeželju. Občane bo z iskrenim pisanjem informiral o naših prizadevanjih, problemih in dogodkih. Tako bo postal javna tribuna in sooblikovalec komunalnega razvoja.

ničili pričakovanja, da bo postal pravi informator, svetovalec in mobilizator, potem mu delovni kolektivi ne smejo odkloniti potrebne podpore in pomoči. Delovne organizacije so ugotovile potrebo po lokalnem časopisu velenjske občine. Zato s pogodbenim razmerjem prevzemajo nase družbeno-politično in materialno skrb za uspešno delovanje našega časopisa.

Redakcija Šaleškega rudarja bo imela zaposlenega samo enega profesionalnega delavca. Ta prav gotovo sam ne bo mogel pisati iz vseh področij razvejanega in pestrega družbenega življenja. Zbiranje informacij iz delovnih organizacij, pisanje člankov in komentarjev ter urejevanje časopisa ne moremo naložiti samo enemu človeku.

Časopis je izhajal kot 'Rudar', glasilo delovnega kolektiva Rudnika lignita Velenje. Od 1. maja dalje ga izdaja občinski odbor SZDL Velenje.

Glavni in odgovorni urednik: Ljubač, Naraka, tehnični urednik Ivan Fijavč.

Velenje, 1. maja 1965

Leto I, številka 1

Cena 30 din

Franc Leskošek-Luka
novi predsednik
ZZB NOV Slovenije

NA IL REDNI
SKUPŠČINI ZVEZE
ZDRUŽENJ BORCEV

Prvega maja 1965 je izšla že prva številka Šaleškega rudarja. Njegov ustanovitelj je bil Izvršni odbor SZDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva) Velenje, časopis pa je izhajal vsakih 14 dni. V ustanovitveni dokument so zapisali tudi to: »Poleg tega, da bo Šaleški rudar seznanjal bralce z dogodki v občini, bodo tudi delovne organizacije informirale, na posebnih straneh časopisa, svoje člane o vsem, kar je pri njih novega.«

Za glavnega in odgovornega urednika je bil imenovan **Ljuban Naraks**. Leta 1972 so se v uredništvu Šaleškega rudarja odločili, da spremenijo ime časopisa in skupaj z bralci so izbrali ime **Naš čas**, kot se časopis imenuje še danes. S četrto številko Našega časa, ki je izšla 16. marca 1973, je časopis iz štirinajstdnevnik postal tednik.

Naš čas je tako prerasel v časopis, ki je pokrival širše področje in se je dotikal tudi vprašanj in vsebin, ki so

bile veliko bolj obsežne in raznolike, kot so bile nekdanje vsebine, zastopane v glasilu Rudnika lignita Velenja.

Takoj po ustanovitvi Šaleškega rudarja so v premogovniku začeli izdajati tudi **Informator**, občasno glasilo Službe za informiranje kolektiva RLV, ki je delavce sprotno obveščal o dogajanju v premogovniku. Prva številka naj bi po spominskem pričevanju (žal nam te številke še ni uspelo najti) izšla že prvo prosto soboto po 1. maju leta 1965 (proste sobote so bile v tistem času še redkost, zato si je bilo tak dogodek nekoliko lažje zapomniti). Nalogo za urejanje in izdajanje tega občasnega glasila, ki je običajno izhajal na dveh straneh, je dobila Služba za izobraževanje, ki jo je vodil **Jože Groznik**.

Leta 1967 je v RLV dozorela ideja o ponovni ustanovitvi lastnega glasila

in Služba za informiranje RLV je začela izdajati **Samoupravljanje**, glasilo kolektiva Rudnika lignita Velenje. Glasilo, najprej na dveh, nato na štirih ali največ šestih straneh, je bilo mesečnik in se je predvsem posvečalo gospodarskim vprašanjem in poročilom družbeno-političnih organizacij kolektiva. Oktobra leta 1969 je urednikovanje glasila prevzel **Rafael Batič** in ostal urednik vse do leta 1991. Tedanje občasno glasilo kolektiva RLV in priloga glasila Samoupravljanje Informator je še naprej izhajalo po potrebi, od leta 1970 dalje včasih tudi kot sestavni del Samoupravljanja.

V trinajsti številki Informatorja, ki je izšel 30. maja leta 1970, kot sestavni del šeste številke Samoupravljanja, so objavili poziv vsem članom kolektiva, naj se v priloženi anketi izrečejo glede ideje za ustanovitev uredniškega odbora za obveščanje kolektiva RLV. V

Občasno glasilo kolektiva rudnika lignita Velenje

informator

Priloga glasila Rudar

Glasilo TOZD proizvaja premoga ESC zunanjí obrat EJE avtopark PRZS skupne službe

Leto XI - Sobota, 1. september 1973 - Št. 27

Na jugu vzhodnega polja preloške jame, v stebru 8, v bližini Rudolf šahta je sredi minulega meseca zgodovina velenjskega rudnika zalistala za dobrega pol stoletja nazaj ...

Dogodek v stebru 8

Številki 20 naših priprav je pri odpiranju prve odkopne etaže tega ponovno načetega revirja nepričakovano odkrila rudarjenje že skoraj odmrle generacije.

Kot da bi želela opazovati presenečenje dandanašnjega rudarja, mu je pot v neraziskane, a bogate sloje premoga prekrižala z delom njegovega deda in pradedu.

Kakor je bila za rudarja večkrat tudi mu-

poziv so zapisali tudi: »Pri izbiranju vsebine poročil za glasilo Samoupravljanje in Informator ter za oddaje po zvočnikih na Novem jašku brez vašega sodelovanja ne bo šlo tako, kot bi moralo!«

Sodelovanja med bralci in uredništvom pa ni bilo lahko vzpostaviti, saj so že v prihodnji številki Samoupravljanja v rubriki »Za šalo in zares« zapisali: »Služba informiranja bralcem! Prispevkov vaših smo hoteli – dobili skoraj vakuum! Za kup vprašanj ste zreli, a ni ga, da bi mel pogum.«

Glasilo je v tem letu izhajalo še vedno v glavnem na štirih straneh, enkrat mesečno v nakladi 3.500 izvodov, ki so bili brezplačno razdeljeni med člane kolektiva. V enajsti številki Samoupravljanja 30. oktobra 1970 je bila objavljena tudi prva reklama, ki je delavce kolektiva na zanimiv način vabila, naj obiščejo restavracijo Dela-

vski klub v središču Velenja.

Vsebina glasila se ni bistveno spreminjala, prva fotografija je bila v glasilu objavljena v dvojni številki, ki je izšla 27. novembra 1971, dotlej so le tu in tam poleg teksta objavili tudi kakšno risbo. Sestavni del iste številke Samoupravljanja je bila tudi triindvajseta številka Informatorja, v kateri so bralce obveščali tudi o možnosti objavljanja brezplačnih malih oglasov. Del tega obvestila se glasi takole: »Uspeh naših malih oglasov bo skorajda zagamčen. Zakaj? Zato, ker naša glasila prejmete vsi člani kolektiva. Vseh skupaj pa nas je okoli 3.600, in seveda še najmanj toliko zraven, če štejemo tudi svoje družinske člane!«

Obseg Samoupravljanja se je počasi povečeval in prva številka v letu 1972, ki je izšla 24. februarja, je skupaj s priložo obsegala že dvaindvajset strani, poleg gospodarskih in družbenopolitičnih novic pa je bilo moč

prebrati še kaj iz vsakdanjika podjetja. V sedmi številki Informatorja, ki je izšel kot sestavni del druge številke Samoupravljanja, izdane 5. aprila leta 1973, je bil objavljen tudi prispevek z naslovom Rezultati anketiranja članov kolektiva v zvezi s tednikom Naš čas. Vsebina članka pa je bila: »Od vrnjenih 3.010 anketnih odrezkov je bilo 2.431 odrezkov z odgovori NE. Da za tednik Naš čas ne bi bili več stalni kolektivni naročniki, se je tako izreklo 80,76 odstotka vseh anketirancev, ki predstavljajo domala vse zaposlene v RLV. Od 7. do 9. marca, ko smo anketo izvajali, je namreč naš kolektiv štel, skupaj z upravičeno odsotnimi iz dela (bolni, dopustniki in službeno odsotni), 3.711 članov. Odslej bomo za to po sklepu z ene zadnjih sej našega političnega aktiva in 1. seje predsedstva sindikata na RLV vsi prejeli le naše interno glasilo Samoupravljanje, preimenovano v

SAMOUPRAVLJANJE

IZDAJA SLUŽBA ZA OBVEŠČANJE KOLEKTIVA RUDNIKA LIGNITA • VELENJE

ŠTEVILKA • IZREDNA DNE • 9. 1. 1971

aktualno *

- Dosledno vzdržujmo red in disciplino pri delu!
- Posvečajmo pozornost in vso skrb za dobre odnose v kolektivu!
- Podpirajmo zahteve za pravočasno dostavo potrebnega materiala jamskim obratom!
- Pomagajmo s svojim mnenjem: pri pospeševanju akcije za Oživitev uvajalnih seminarjev za delo v jami ter pri akciji za prequalifikacijo delavcev za potrebe ESO!
- Povzetek sklepov z zadnjih sej izvršilnega odbora za načrtovanje in gospodarsko politiko in izvršilnega odbora za razvoj, tehnično politiko in varstvo pri delu.

*

GLASILO KOLEKTIVOV TOZD RLV

Leto VIII

Četrtek, 24. januarja 1974

Št. 1

Predsednik delovne komisije akcijskega odbora za združitev Tone Bole je v petek, 4. januarja, sklical sestanek z novinarji internih glasil in časopisov. Do druge seje delovne komisije, ki je bila 14. decembra, je stvar prišla že tako daleč, da je postalo širše informiranje nujno potrebno.

Dejstva, ki jih je razgrnil tov. Bole, so naslednja:

- Izdelana sta temeljna dokumenta, ki bosta osnova za razpravo: Osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju in Temeljna izhodišča samoupravnega sporazuma.
- Ta dva osnutka je obravnavala delovna komisija akcijskega odbora na 2. seji 14. decembra in izrekla naslednje pripombe:

a/ Delo je kot celota v skladu s koncepcijo, za katero so se dogovorili na skupni konferenci komunistov.

**Tiskovna konferenca
o združevanju**

Rudar. **Rudar** bo izhajal mesečno in po potrebi. Zanj od osebnih dohodkov ne bomo nič plačevali; prejemale ga bomo brezplačno, kot smo prejemale Samoupravljanje, izdajanje pa financirali na račun upravnoprodajnih stroškov.«

Maja 1973 je torej glasilo kolektiva Rudnika lignita Velenje dobilo novo – staro ime **Rudar** in ga obdržalo vse do danes. Glasilo, ki je nekaj časa izhajalo na pravem časopisnem formatu, je do leta 1991 urejal **Rafael Batič**, leta 1991 pa je urednikovanje prevzela **Diana Janežič**. Odgovorni uredniki so v teh letih med drugimi bili tudi Teodor Jelen, Konstantin Kuzmin, Ljubiša Savović in Božena Steiner. Med sodelavci Rudarja pa so bili Vinko Ošlak, Stojan Saje, Bojan Ograjenšek, Andrej Rozman, Dragica Marinšek in že kot praktikanтка tudi Diana Janežič. V glasilo kolektiva velenjskega premogovnika so veliko dopisovali tudi delavci, zaposleni v premogovniku, in zunanji sodelavci, med katerimi naj omenimo le Toneta Šeligo, Petra Rezmana in Iva Stropnika. Januarja 2011 je bila za glavnega in

odgovornega urednika imenovana **mag. Saša Sevčnikar**, septembra 2011 pa je to mesto prevzel zdajšnji urednik **Slobodan Mrkonjić**.

Pričujoči članek je le kratek prerez šestdesetletnega obstoja internega glasila (s krajšimi obdobji, ko ni izhajalo) velenjskega premogovnika, ki ga bo treba osvetliti še z marsikaterim drobcem, ki manjka v tem mozaiku.

Morda lahko ta mozaik sestavimo tudi z vašo pomočjo. Vse bralce Rudarja, ki imajo doma morda shranjene izvode Velenjskega Rudarja, Rudarja, Šaleškega rudarja, Informatorja, Samoupravljanja ali Rudarja, zato prosimo, da jih prinesejo v uredništvo Rudarja, kjer jih bodo z veseljem arhivirali in tako ohranili tudi našim zanamcem.

Damijan Kljajič,
direktor Muzeja Velenje

UREDNIKI ČASOPISA

Velenjski rudar: od januarja 1953 do novembra 1953 Zdenko Furlan, od decembra 1953 do junija 1957 Franjo Kočar;

Rudar: od aprila 1960 do septembra 1961 Jože Kirn, od oktobra 1961 do aprila 1965 Jože Tekavec;

Šaleški rudar: od maja 1965 do decembra 1972 Ljuban Naraks;

od januarja 1973 je izhajal Naš čas, čigar urednik je bil prav tako Ljuban Naraks;

Rudar: od maja 1973 do decembra 1990 Rafael Batič, od januarja 1991 do decembra 2010 Diana Janežič, od januarja 2011 do avgusta 2011 mag. Saša Sevčnikar, od septembra 2011 Slobodan Mrkonjić.

RUDAR DANES

Našo podobo v veliki meri krojijo besede. Tiste izrečene in tiste zapisane. Izgovorjena beseda mine, zapisana ostane. Moč zapisanega je neverjetna in nezlomljiva – tega so se zavedali že ustanovitelji časopisa Rudar, ki v letu 2013 praznuje častitljivo obletnico. 60 let je minilo, odkar je izšla prva številka Rudarja.

Številka šestdeset nas ponese v zgodovino – spomni nas na vzpone, padce in težave, ki jih je bilo treba prebroditi, da se lahko danes veselimo in s ponosom rečemo, da je naš slavljeneč časopis Rudar v dobri kondiciji in da bo dočakal še kar nekaj desetletij.

Rojstvo časopisa zagotovo ni bilo enostavno. Pomembnost in verodostojnost vsebine, razmerje med besedo in sliko – vse to je za bralca še kako pomembno. Tudi danes. O rojstvu časopisa je bilo le nekaj mesecev po njegovi izdaji zapisano takole: »Ne vem, če vedo vsi ljudje v Šaleški dolini, da je izšel dne, 1. januarja 1953, novi Velenjski rudar, katerega vsebino dajejo sami rudarji iz Velenja. Seveda list je še mlad, zato

V tem času podobo Rudarja soustvarjamo člani Uredniškega odbora: predsednica Tadeja Jegrišnik, glavni in odgovorni urednik Slobodan Mrkonjić, oblikovalec Ivo Hans Avberšek, lektorica Dragica Marinšek, Metka Marić, Služba za odnose z javnostmi Skupine Premogovnik Velenje, mag. Saša Sevnčnikar, marketing, Pavel Skornšek, Proizvodnja, Bojan Brcar, Svet delavcev Premogovnika Velenje, Ferdinand Žerak, Sindikat Premogovnika Velenje, Niko Filipović, Svet delavcev HTZ Velenje, mag. Suzana Koželjnik, HTZ Velenje, Ivan Pečovnik, RGP, Diana Janežič, PV Invest, in Suzana Puc, GOST. Zasluge za to, da je Rudar danes takšen, kot je, pa imajo tudi številni drugi sodelavci in dopisniki zunaj podjetja.

Naslovnica s fotografijo Knapci 2013, avtorja Aleksandra Kavčnika, se je uvrstila med najboljše tri v kategoriji najboljša naslovnica za nagrado Papirus 2013.

ne moremo zahtevati in trditi, da bi bil eden od najboljših. Tu in tam se še najdejo takšni članki, ki bi bilo bolje, da jih uredništvo vrže v koš – nego, da jih da na svetlo. Tu se moramo pač zavedati, da se šele učimo pisanja v časopis in je čisto gotovo, da bomo list tem hitreje izpopolnili in ga dvignili, če bo prinesel tudi potrebne kritike. Zato moramo gledati, da bo vsebina lista resnična, odkrita in jedrnata, vzbujati mora dobro voljo in privlačnost, to je: hrepenenje po listu.«

Rudar je časopis naše skupne preteklosti, na katero smo lahko upravičeno ponosni. V njem najdemo zapise o dogodkih, ki so se zgodili, in o ljudeh, ki so in še pišejo zgodbo našega premogovnika. Ko so pri sindikatu Rudnika lignita Velenje – zdajšnjega Premogovnika Velenje – januarja 1953 izdali prvo številko Velenjskega rudarja, se v podjetju še ni govorilo o notranjem komuniciranju. Danes je Rudar eno od pomembnih orodij komuniciranja v Skupini Premogovnik Velenje. Brezplačni mesečnik izhaja

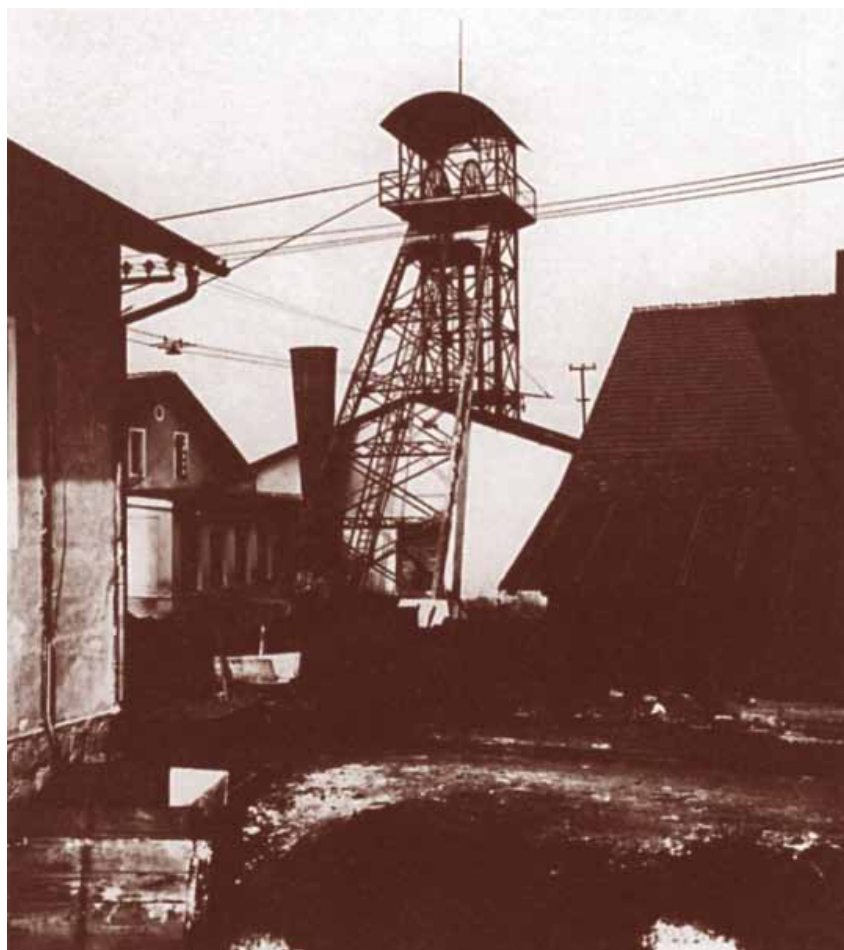
v nakladi 4.000 izvodov. Letno izide 11 števil, po potrebi tudi posebne številke, v formatu A4 in obsegu od 32 do 56 strani. Časopis je bil večkrat nagrajen z nagrado papirus za uvrstitev med najboljša interna glasila ter za najboljšo naslovnico in fotografijo, ki jo vsako leto razpiše Slovensko društvo za odnose z javnostmi. Ustvarjalci časopisa se trudimo, da bi hrepenenje po časopisu ohranili. Ali nam uspeva ali ne, boste presodili bralci sami. Zavedamo se, da so potrebe, pričakovanja in želje bralcev našega časopisa veliki, zato se trudimo, da bi ugodili vsem tistim, ki ste nam to poslanstvo zaupali. Vsekakor želimo postati še boljši, zato so dobrodošli vaši predlogi, pobude, mnenja – kaj si še želite in pogrešate v njem. Mi obljublamo, da bomo tudi v prihodnje sledili dogajanju, dosežkom in dejanjem v podjetju in zunaj njega – v upanju, da bo Rudar še naprej zanimivo branje.

Metka Marić

PREJETA PRIZNANJA

Časopis tako vsebinsko kot oblikovno pomeni presežek med slovenskimi internimi glasili, za kar je uredništvo, še posebej v zadnjem obdobju, prejelo številna priznanja:

- **2001** – priznanje summacum laude zlato pero 2000–2001 Društva novinarjev Slovenije reviji Rudar za tretje mesto;
- **2003** – priznanje summacum laude zlato pero 2002–2003 Društva novinarjev Slovenije reviji Rudar za četrto mesto;
- **2009** – priznanje papirus društva PR za najboljšo fotografijo v internem glasilu;
- **2010** – priznanje papirus društva PR za najboljšo fotografijo v internem glasilu;
- **2011** – priznanje papirus društva PR za najboljšo naslovnico v internem glasilu in drugo mesto v kategoriji najboljša fotografija.

Stari jašek leta 1925

ZANIMIVI IZSEKI IZ PRETEKLIH ŠTEVILK

Ko je 1. januarja 1953 izšla prva številka Velenjskega rudarja, je od konca druge svetovne vojne minilo le dobrih sedem let. Naloga časopisa je bila spodbujati povojno obnovo domovine, gradnjo industrije, trgovine, šol, infrastrukture, boljših bivanjskih razmer za prebivalce in tudi graditev socialističnega sistema.

Ali smo okusno oblečene? (1953)

Vsaka žena in vsako dekle želi biti okusno oblečena. Ne mislim pri tem, da mora biti oblečena po zadnji modi. Še zdaleka ne! Biti skromno oblečena, toda okusno — pomeni biti elegantna. In katera si tega ne želi? Lepo se obleči je umetnost, posebno, če mora žena štediti in to pač mora vsaka. Torej naše geslo je: lepo in poceni! V našem listu bomo čitateljicam svetovali marsikaj, kar jim bo prišlo prav, da si izboljšajo svoj okus. Odsvetovala bi, posebno dekletom, da se oblačijo po zadnji modi. Ta je vedno muhasta in ne traja dolgo. Zato je treba oprezno izbirati pri nakupu blaga,

čevljev, nogavic, paziti na barve. Če kupujemo eno stvar, ki nam mora dalj časa držati, je potrebno dobro premisliti, kaj se bo kupilo. Kupujmo pa tako, da bomo imele vse skladno. Skladne naj bodo barve, skladne naj bodo nogavice, čevlji, plašč, kapica, rokavice in torbica. Kako naj bo vse to skladno?

Začnimo kar pri barvah. Ali ne, da ne izgleda lepo, če je krilo recimo plavo, žemper pa zelen k temu vijoličast šal, črna kapica, na nogah pa nylonke in črni čevlji z nizko peto. Vsekakor barve ne harmonirajo, t. j. ne gredo skupaj!

Če si oblečeš krilo in žemper pomeni, da si športno oblečena. Temu primerno se je treba tudi obuti. H

krilu lahko obuješ športne čevlje, gojzerje ali škornje. Barva obutve naj bo rjava, ker je ta barva športna. Krilo rjava, žemper zelen. Bluza pod žemperjem naj bo drap, lahko pa je tudi rumena. Če pa imamo plavo krilo, potem naj bo žemper siv ali drap, lahko je pa tudi rdeč. Bluza je pa lahko bela, plava, tudi drap je lahko. K temu se lahko obujejo svile, nogavice, nylonke ali pa volnene angleške nogavice. Krilo pa ni vedno športno, lahko ga oblečeš zvečer za v lokal, gledališče ali kino. Je pa drugega kroja in barv. Črno krilo in bela bluza, je vedno elegantno. Toda paziti je treba, da ne obuješ škornjev ali gojzerjev. V tej obutvi se ne gre na ples ali v gledališče. Svetovala bi vsaki tovarišici, da ima eno temno obleko za svečane prilike. Ta naj bo malo daljša in enostavno krojena s svetlim ovratnikom, ki se da menjati. S tem se osveži obleka in vam bo dolgo ostala moderna.

Drugič se bomo zopet o čem drugem pogovorile!

Francka

Obolevanja, poljska dela in še kaj ... (1953)

Ena od važnih pridobitev narodno-osvobodilne borbe je zaščita bolnega človeka, in to v taki meri, da zaradi bolezni ali nesreče delovni človek ni v ničemer oškodovan, še manj pa ogrožen. Tistemu, ki se je ponesrečil ali obolel, nudi skupnost vso pozornost in pomoč. V to svrhu vzdržujejo podjetja vse bolnike, kateri so bolni 6 dni, na svoje stroške. Na to pridobitev moramo biti ponosni, moramo jo čuvati in izpolnjevati ter strogo paziti, s katerim so borbe in žrtve narodnoosvobodilne ali pa morda celo neprijetne ...

Predvsem opazimo dve posebnosti in to: obe krivulji pokazujeta v pomladanskih in pozno-poletnih mesecih proti vsemu pričakovanju največje število obolelih. Splošno je znano, da ljudje največ obolevajo v prehodu od jeseni na zimo, naša krivulja pa prikazuje maksimum v mesecih: marec, april, maj, spomladi ter v avgustu in septembru poleti. Po tej ugotovitvi se nam nehote vsili vprašanje: Ali je sovpadanje porasta bolezni v mesecih, ko ljudje sicer ne obolevajo preko

Vse od 22. oktobra 1975 lahko delavci velenjskega premogovnika poslušajo oddaje iz domačega studia; tedaj je namreč na območju starih Prelog začela delovati razglasna postaja.

Škalsko jezero nekoč

povprečka, z opravljanjem poljskih del samo slučaj, ali pa ima ta pojav globlje vzroke. Natančnejša analiza šesttednikov je ugotovila, da je vzrok porasta v bolezni v teh mesecih predvsem opravljanje poljskih del. Nekateri tovariši na račun skupnosti obdelujejo polja, poleg tega pa se pustijo za to delo še plačati. Tu so zastopani tisti, kateri sami nimajo ničesar, pa se udinjajo običajno slabi in nedisciplinirani delavci, z mnogimi opravičenimi ali celo neopravičenimi izostanki. Vsaj deloma je razumljivo, da kmet skrbi sam zase, toda popolnoma nerazumljivo pa je, da se celo čisti proletarci udinjajo kmetom, saj s tem rušijo disciplino v podjetju, zmanjšujejo zaslužke tovarišem in živijo na njihov račun. Zavirajo dela-

Sv. Barbara, zavetnica rudarjev

Stare Preloge z izvoznim jaškom

vski pokret in mu škodujejo. Vendar moramo priznati, da imamo poleg gornjih primerov tudi mnoge tovariše, kateri zaradi obilnih poljskih del sicer ne izostajajo od dela, temveč po težkem jamskem delu, opravljajo še poljska dela. Da to zmorejo, zgodaj vstajajo in legajo pozna spat. Posledica tega je, da oslabe, postanejo za boleznij manj odporni ter zato prav v teh mesecih obolevajo. Ta utrujenost in izčrpanost se tudi v jami močno pozna ter se najlepše vidi na odkopnih učinkih ... Predvsem si moramo biti na jasnem, da dvema gospodarjema ni mogoče služiti. Kdor je rudar, naj ostane rudar, kmetovalec pa naj obdeluje zemljo, združno ali pa svojo. Škoda, katero povzročajo skupnosti s takim načinom življenja nekateri naši tovariši, je velika in to: izpad delovne sile zaradi bolezni, zaradi pretrujenosti se zmanjša učinek in se poveča število nesreč. Dogodki zadnjih dni, ko smo bili zaradi pomanjkanja kreditov in slabega odvzema premoga prisiljeni odpustiti nekaj tovarišev, so nam nazorno pokazali, da bomo dobro živeli, če bomo dobro gospodarili, in da nam v primeru slabega dela z naše strani ne bo nihče priskočil na pomoč. Poleg gmotne škode, ki jo povzroče nezavedni tovariši s tem, da brez potrebe nadlegujejo zdravnika, se

pretvarjajo in neupravičeno vlečejo bolniške dnine, onemogočajo ti tovariši zdravniku izvrševati njegovo težko dolžnost. Samo enega zdravnika imamo, in ta je zaradi takih odnosov preobremenjen. V letu 1952 je šlo skozi njegove roke 4296 bolnikov, kar pomeni, da je moral poleg svoje službe na obsežnem terenu pregledati dnevno še okrog 140 bolnikov. Če bi tovariš doktor ordiniral 8 ur dnevno, potem bi imel povprečno za vsakega bolnika 3 minute časa. Da je v tem času nemogoče opraviti temeljit pregled bolnika, je popolnoma razumljivo in jasno.

Torej ne preobremenjujmo zdravnika, da se bo lahko posvetil tistim tovarišem, kateri so njegove pomoči res potrebni.

1953 – Na Prelogah (zdaj starih Prelogah) je bil konec leta 1953 zgrajen nov izvozni jašek. 31. decembra 1953 so skozenj prišle prve tone premoga.

NOVI JAŠEK ŽE PROIZVAJA (1954)

Zadnje dni v decembru je bilo med velenjskimi rudarji praznično in nekam mrzlično razpoloženje. Z novim letom mora novi jašek v pogon ... mora, ker je to naša obveza do skupnosti, do naše socialistične domovine. Marsikaj je bilo treba še storiti, tukaj je manjkalo, tam še ni bilo gotovo, ali bodo dobavitelji zadostili svojim obveznostim in kako jih bodo izvršili? Pel je telefon, elektrostrojni obrat je delal noč in dan, prav tako tudi drugi – bo ali ne bo? In uspelo je! Z združenimi močmi so pridni velenjski rudarji pri dobri organizaciji premagali zapreke in težave, ki so se mnogokrat zdele nepremostljive. Težko je bilo, zelo težko! Koliko skrbi in dela so imeli vsi odgovorni, od direktorja preko glavnega inženirja, obratovodje elektrostrojnega obrata pa do monterjev, ključavničarjev in ostalih, ki so nam postavili nov jašek. Njim vsem gre zahvala, da smo uspeli 31. decembra praznovati našo največjo zmago – doslej največji praznik velenjskih rudarjev.

28. januarja je velenjski rudnik prvič od svojega obstoja dosegel dnevno proizvodnjo 3000 ton.

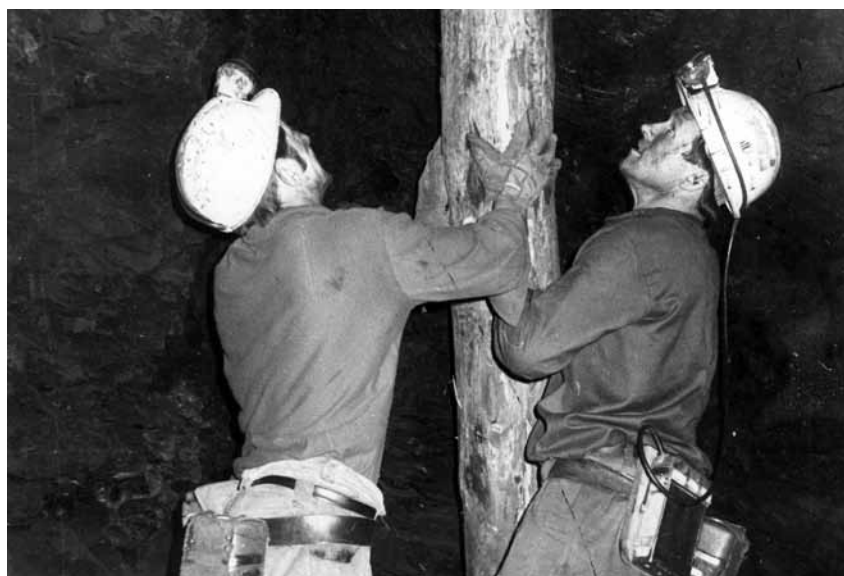

Staro Škalsko jezero leta 1953

1954–1960 – Obravnavan in sprejet je bil urbanistični načrt Novega Velenja. Večina stanovanjskih in drugih objektov je bila nato zgrajena z udarniškim delom.

TUDI V JAMI NAJ IMA KULTURNO OBNAŠANJE SVOJE MESTO (1954)

Ko se srečujem v jami s svojimi tovariši, začutim precejšnjo spremembo, ki je nastala zadnji čas, in to ravno v tem, kar bi morali utrditi, ne pa opuščati. Pri tem namreč največ mislim na naše pozdravljanje v jami. Rudarji imamo lep pozdrav »Srečno« od naših prednikov v vseh narodnosti in je tudi najbolj primeren okolju, nevarnostim in značaju dela pod zemljo. Danes le malokdaj slišiš, da ob priliki srečanja dva tovariša toplo in vedro izmenjata svoj rudarski »Srečno«. Prav nič drugače ni v odnosu do inženirjev in nadzornega osebja. Često se zgodi, da pride kdo od teh na delovišče, pozdravi, vendar mu nihče ne odzdravi. Pri tem prednjačijo predvsem novinci. Res je, da tega ne ocenjujemo kot disciplinski prekršek,

Lesen cimper

kot je to bilo včasih, vendar pa je naša dolžnost, da gojimo in negujemo med seboj tovariške odnose, istočasno pa ohranimo našo rudarsko tradicijo. Kot sem že prej omenil, to ne velja toliko za starejše rudarje, ampak za nekatere med mlajšimi, ki včasih tudi

hote omalovažujejo in prezirajo. Toda vsak mora vedeti, da je tudi kultura ena največjih vrlin socialističnega delavca ter poleg pridnosti in tovarštva zelo važno merilo za ocenjevanje njegovega lika.

1955 – Potrebe po velenjskem premogu so bile vedno večje; iz jame je prvič v letu dni prišlo milijon ton premoga, načrti so predvidevali, da ga bodo leta 1963 odkopali 3 milijone ton, načrtovali pa so že tudi 5 milijonov ton proizvodnje. V to leto seže začetek uvajanja jeklene podgradnje in hidravličnega podporja v jamo.

★

VELENJE, 29. NOJEMRA 1955

RUDAR

参考文献: [1] 李海, 王德明. 中国人口老龄化与人口政策[J]. 人口研究, 2002, 26(1): 1-6.

Od januarja do vključno oktobra letošnjega leta je bila dinamika proizvodnje naslednja:

	Frequency	Dev. dist.	Proportion	100 × proportion	Deviation from 100
I	87,600	20	3.269	326.9	133.94
II	83,300	25 ^{1/2}	3.553	355.3	129.15
III	92,300	30	3.205	320.5	116.25
IV	94,300	23 ^{1/2}	3.644	364.0	137.16
V	83,400	23 ^{1/2}	3.439	343.9	126.95
VI	95,900	27	3.352	335.2	103.69
VII	91,300	38	2.517	251.8	90.50
VIII	35,600	27 ^{1/2}	3.455	345.5	125.45
IX	93,400	27	3.410	341.0	117.63
X	90,300	27 ^{1/2}	2.253	225.3	100.55
1-N	912,580	266 ^{1/2}	3.462	346.2	120.11
Proportion	1,110,600	231	2.483	248.3	125.64

...IN V PREJŠNJIH LETIH?

Harpolungarno s podatki o proizvodnji od leta 1917, torej še iz sedanjih dvoh let življenja Avstronskega monarha. Podatki prejšnjih let del manjajo. Vemo le, da je bila proizvodnja majhna.

letos?

Od 1917. do 1949. leta so rak-poli skupaj 3.247.033 tona, t. j. povprečno 135.003 ton letno. Najvišja posredovnja je bila leta 1940, 242.423 tni, kar je, kot jevs že zgoraj omenili, pripadati vojni konjunkturi najvišja po leto 1934 — 40.975 ton, ko je svetovna gospodarska kriza dosegla najhujšega točka.

Tema primerna je bila v letih gospodarske krize tudi zaposlovanje in standard življenjskega ravnanja.

Leta 1899 je rušičnik ubil celih 242 doli.
mesečno povprečje 202 doli, 1901: 203
doli, 16,9; 1902: 199 doli, 16,8 doli; 1903:
218 doli, 18,2 doli; 1904: 203 doli, 16,9 doli;
1905: 218 doli, 18 doli; 1906: 212 doli, 17,5
doli; 1907: 256 doli, 21,3 doli.

Terzi v obdobju 1936—1937 poročajo 1632 delavčkov mrtavim, medtem ko so imeli mesečni poročila po ovrhah 1036 delavčkov mrtavim.

25. NOVEMBER

zgodovinski dan valenjskega rudnika

1,000.000 ton

PRVIČ V ZGODOVINI VELENIŠKEGA RUJNIKA JE BILA DOSEŽENA PROIZVODNJA MEJON TON PREMOMA, KI SO GA NAŠI PRIDNI RUJARJI NAKOPALI OD ZAČETKA LETA DO 25. NOVEMBRA

0000-0001-9867-340X

Petek, 23. novembra 1960, bodo veljavni rudarji s poudarkom vpisali v svojo poizvedilno tako bomo kro-

Z milijonom ton je naš kolektiv do-

sega 30,24% bruto proizvoda, ki je v državnem planu postavljen na 1.900 tisoč ton.

Če ne bo prišlo do kakšnih nepredvidljivih zahtev ali drugih motenj v proizvodnji, bo na leto 1994 celi skupni izvoz 1.110.000 ton premoga, s čimer bo na 3,70% povečal letni pretok izvoza.

Kolektiv velenjskih rudarjev je do-
kazal, da je vreden skupanja skupno-
sti, ki je vložila ogromna sredstva v
dosedajšnjo izgradnjo našega rudnika
in jih to še vlagala, da bi dosegli
1.000.000 ton premaga letno proizvede-
nja.

15. Glogovick Henrik	169	m
16. Molnár Anton	169	m
17. Szendrői József	166	m

Prva konstituentna volitev je skupščina soglasno sprejela naslednja sklepe, ki jih oblikujejo v celoti, da bi se s njimi spopadli ves kolektiv:

Sblepi

1. Sindikalna organizacija naj preloži svojih podpornikov po prvi politični čin v kolektiva. S certifikati in preke to soglasje »Veljaski rušer« in »Dolavski črnost« naj razenja in daje smernice svojim članom o vseh točkah gospodarskih in političnih problemih doma in v svetu.

Možemo naj poizkusimo in preučiti oblike sodelovanja s sorodnimi inženjerskimi organizacijami.

2. Delovsko samoupravljanje naj se bo bolj poglobi in razširi. V ta namen je treba poskrbeti novih oblik dela in dati prednost za izboljšanje. Predvsem je potrebno, da člani delavskega sveta poročajo svojim volilcem o vseh delih.

Sindikalna podružnica naj skrbi in dovedno izvajanje sklepov delavskega sveta in ugotavlja odziva posebnih

Prvič v zgodovini velenjskega rudnika je bila dosežena proizvodnja milijon ton premoga, ki so ga naši pridni rudarji nakopali od začetka leta do 25. novembra.

Petek, 25. novembra 1955, bodo velenjski rudarji s ponosom vpisali v svojo, po osvoboditvi tako bogato, kroniko. Milijon ton! Vsekakor velik uspeh, s katerim so bili poplačani velikanski napor, ki jih je ves naš kolektiv vložil in jih še vlaga v dvig proizvodnje in dograditev svojega rudnika. Z milijonom ton je naš kolektiv dosegel 95,24 odstotka letne proizvodnje, ki je v družbenem planu postavljena na 1,050 tisoč ton.

1961 – V Velenju smo prvič praznovali dan rudarjev s skokom mladih rudarjev, učencev prve generacije Industrijske rudarske šole, čez kožo. Parada uniformiranih rudarjev je šla od vhoda v jašek Škale po velenjskih ulicah do Titovega trga, kjer je bila slovesnost.

Na trgu pred Kulturnim domom se je zbrala 3. julija dopoldne velika množica Velenjčanov, ki je ob zvokih godbe prisrčno pozdravljala povorko, ki so jo sestavljali rudarji v svojih črnih paradnih uniformah, nosilci praporov in mladi fizikulturniki. Zadonele so fanfare, vmes pa se je počasi dvigala k nebu rudarska zastava. V uvodnem govoru je tov. Romih, predsednik delavskega sveta pozdravil vse rudarje in prebivalce rudarskega mesta Velenja in jim čestital k njihovem prazniku, na kar so

godbeniki pod taktirko tov. Marina zaigrali nekaj skladb. Recitacijam je sledil govor inž. Malija, nato pa se je pričel tradicionalni »skok čez kožo«. Na industrijski rudarski šoli so letos absolvirali prvi gojenci te šole. Ob praznovanju dneva rudarjev so jim pripravili prisrčen sprejem med njihove stanovske tovariše. Častnemu predsedstvu tega ceremoniala je predsedoval tov. Borovšak, ki je zaprosil ostale člane »prezidiума«, naj sprejmejo te mlade rudarje med svoje vrste. Inž. Grašič, obratovodja jame – vzhod in Hubert Mravljak, poslovodja jame – zapad, sta držala kožo, čez katero so skakali »novopečeni« rudarji. Po zeleni preprogi se je vsa ta kolona, po uspelem skoku,

pomikala k mizi, nakar so vsi dvignili čaše k višku, pevski zbor pa je zapel zdravico. Ko so spraznili kozarce, so se v polkrogu postavili okoli praporov, kjer so jim člani častnega predsedstva pripeli rdeče nageljne z rudarskimi znaki. Nato so jih rudarji sprejeli v svoje vrste, kjer so s stiki rok sklenili svoje trajno stanovsko prijateljstvo. Pevski zbor jim je pod vodstvom tov. Glavnika zapel rudarsko himno.

Z razvitjem prapora, ki so ga prejeli učenci II. letnika industrijsko rudarske šole in ob zvokih godbe so Velenčani zaključili proslavo ob svojem velikem prazniku – dnevu rudarjev.

1960–1970 – Rudnik lignita
Velenje je povečeval proizvodnjo premoga, moderniziral odkopno metodo. Velenje je dobivalo podobo sodobnega mesta, zato so se v njem vrstili visoki obiski. Med domačimi politiki so bili obiskovalci Josip Broz Tito, Edward Kardelj, Franc Leskošek – Luka, France Popit, Miha Marinko, med tujimi Leonid Brežnjev, Nikita Hruščov, Nicolae Ceaucescu.

Skok čez kožo je najbolj znan rudarski običaj sprejemanja novincev v rudarski stan.

VEČJA SKRB, BOLJŠI REZULTATI (1963)

Pomanjkanje premoga v zadnjem letu povzroča veliko skrb in včasih tudi mnogo živčnih izpadov. Najhuje je prav sedaj pred zimo, ker je v mestih še veliko družin, ki niso preskrbljene s kurjavo. Lanskoletna huda zima zaskrbljuje deluje na ljudi, ker ni premoga in povzroča strah predvsem materialno šibkejšim družinam. To stanje se bo ponavljalo iz leta v leto, dokler ne bo dovolj premoga na tržišču. Premoga pa ne bo dovolj,

dokler se ne bo povečala proizvodnja. Znano nam je, da je mnogo rudnikov, ki ne morejo povečati proizvodnje. V Sloveniji je edino naš rudnik, ki lahko odpre oziroma razširi svoje kapacitete in poveča proizvodnjo. S povečanjem proizvodnje pa se odpre niz problemov; od staleža zaposlenih, gradnje stanovanj, organizacije dela, proizvodnih stroškov itd. Za prihodnje leto se v našem podjetju že pripravlja družbeni plan. V tem planu bo predvideno tudi povečanje proizvodnje. Seveda s povečanjem proizvodnje bo predvideno tudi povečanje staleža

zaposlenih. Mislim, da orientacija samo na sprejem delavcev ne bi bila najboljša. Več bomo morali razmisliti o tem, kako zadržati že zaposlene delavce, da bomo s tem zmanjšali fluktuacijo. Pri tem bomo morali voditi skrb in brigo za izpolnitev znanja posameznih delavcev, da se bo vsak posameznik strokovno in družbeno-ekonomsko izpopolnil, da bo kos nalogam, ki stojijo pred nami.

Tekavec

Velenje so obiskali številni visoki gostje, med njimi Nikita Hruščov.

Naša visoka gosta

Dne 31. avgusta je v spremstvu našega maršala Tita obiskal Velenje tov. Nikita Hruščov. Veličastni sprejem dragima gostoma in njunemu spremstvu – med katerim so se nahajali vidni državniki Sovjetske zveze in naši najvišji državni in republiški voditelji – nam bo še dolgo ostal v spominu. Tov. Hruščov je bil ob tej priliki na svečani seji našega delavskega sveta imenovan za častnega člana našega kolektiva. Da je bil tega imenovanja vesel, dokazuje tudi to, da je zbrani množici pred kulturnim domom spregovoril kar v uniformi velenjskih rudarjev.

NAŠA VISOKA GOSTA (1963)

Dne 31. avgusta je v spremstvu našega maršala Tita obiskal Velenje tov. Nikita Hruščov. Veličastni sprejem dragima gostoma in njunemu spremstvu – med katerim so se nahajali vidni državniki Sovjetske zveze in naši najvišji državni in republiški voditelji – nam bo še dolgo ostal v spominu. Tov. Hruščov je bil ob tej priliki na svečani seji našega delavskega sveta imenovan za častnega člana našega kolektiva. Da je bil tega imenovanja vesel, dokazuje tudi to, da je zbrani množici pred kulturnim domom spregovoril kar v uniformi velenjskih rudarjev.

Transport premoga

POZOR! BERGMANDELJC IMA BESEDO! (1964)

Vzorni možiček, kot sem, grem večkrat namesto žene nakupovat. Zlobneži sicer trdijo, da sem pod copato, kar moja auha nikjer ne dela. Iz lastnih izkušenj pa vem, da je pospravljanje stanovanja sila utrudljiva stvar, sploh še če imaš gospodinjsko pomočnico. V teh predprazničnih dneh sem se pa nasankal. Komaj sem naplahtal štajgerja, da mi je dal ceglec za predčasen izvoz. Menda me je delno spregledal. Že sem nadrl kopalničarja, da mi je

nekdo sunil brisačo. Kradejo baje kot srake. Šele pod tušem sem se spomnil, da sem jo doma pozabil. Jezen nad samim seboj, sem prišel na kapijo ravno prav, da sem bil priča, ko so fantalini zmerjali sprevodnika avtobusa z »upokojenim žandarjem«. Avtobus mi je pred nosom ušel, pa sem lahko še to na uhlje ujel, ko je sprevodnik trdovratno ponavljal, da se na šverc ne bodo več furali, če si ne upajo nabaviti mesečnih kart za borih 400 din. Švercanje res, to bo držalo in taki se bodo sigurno v peklu cvrli. Švercat nas je naučila vojska, ko smo

skrivalj tovorili krompir, da smo imeli doma kaj jesti, pa nas tudi ti ne boš odvadil, star sivec, mu je rekel mlad nadebudnež. Avtobus je tu! Zdaj pa juriš, pa če ga do fermenta polomimo. Zbasali smo se vanj, šolska mladina je kadila ko starci, nas bi, ko smo se učili, enostavno iz šole vrgli, če bi kadili. Sprevodnik si je pulil lase, ko pobci niso hoteli ugasniti čike. Ob taki zabavi enostavno pozabiš na gnečo v avtobusu, saj nas je v njem natlačenih skoro enkrat več kot je dovoljeno. Pa kdo bo štel, glavno da smo čimprej doma.

Stara elektrarna

Prišli domov, me je že čakal spisek, kaj vse bom moral nakupiti. Hitro sem se najedel in hajd v vrsto zmrzujočih ljudi pri mesariji. Žalostno bi bilo to čakanje, če nas ne bi mali pobalin obmetaval s kepicami snega. Nisem se upal razhuditi, ker je njegova mamica z vzvišenim pogledom obšla vrsto čakajočih in naravnost k pultu. Ala vera mesarju, kar po vrsti naprej je delil meso. Užaloščena gnada pa je demonstrativno odšla. Vsa sreča, tako bo tudi za nas ostal kak boljši štikelček mesa. Ves premražen sem šel na frakeljček stare slivovke. To je že moja stara navada. Pri mesarju namreč ne dobiš listka, koliko stane kupljena mesnata reč, pa babnico lahko prepetnajstim za kakšen solde. 58 din pol deci sem plačal in se spomnil, da stane pol deci prav takega v Celju samo 38 din. Razlika 20 din pri pol deci nanese pri litru ravno vozovnico za Celje in nazaj. Nisem vprašal, zakaj takšna razlika, saj me končno ni nihče povabil v oštarijo.

... Torej odločil sem se, da v Velenju slivovke ne bom več pil, si jo bom rajše v Celju kupoval, čeprav imajo baje v Splitu prav tako ali pa še boljše po 500 din ali 600 din, jaz pa se držim tega, kar pravi vsa gospoda, da je vse tisto, kar je poceni, zanič. Ne verjamem sicer, ampak gospod hočem biti. Da, gospod s svojim večnim starokopitnim tovarišem si ne upam na

nobeno zabavo več, ko so se pri nas gospe in gospodje tako razpasli, da je kar čudno. Na silvestrovanju se mi je to zgodilo. Tovarišico sem prosil za ples in se vljudno priklonil. Ona pa: »Za vas nisem tovarišica, ampak gospa.« Vem, da imam bolj gimpeljski fris, tako na psu pa spet nisem. Odšel sem. Zdaj se pa že učim francoskega bontona. Na žalost je tudi naša ljudska oblast bolj staromodna in dosedaj še ni izdala nobenega tozadevnega učbenika. Zato si pa pomagam s šund

romani, kjer raznih gnad in milostljiv kar mrgoli.

Težko učenje me čaka, da ne bi kakšno presvitlost kar tjavdan ustrelil, ampak le ko se bo šlo za kaj resnega, morda povišanje plače. Upam, da do pusta bom že nekaj znal, takrat pa bodo itak vse maskare gnade.

Do prihodnjic vas pa pozdravlja gospod Bergmandeljč, pozdravlja vas pa tudi gospa madam Bergmandeljčeva.

Odkopavanje premoga se je intenzivno mehaniziralo.

Ob 3. juliju – dnevu rudarjev in 4. juliju dnevu borca, naše iskrene čestitke!
Uredništvo Šaleškega rudarja

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

3. julij 1970 – Leto VI. št. 14 (120) – Cena 0,30 din. Poština plačana v gotovini

V RAVNAH OSREDNJA PROSLAVA

Občinski statuti določa, da se 8. oktober, ko slavimo naš občinski praznik, praznika proslavlja vsako leto v drugem kraju. Do zdaj so bile osrednje prireditve ob občinskem prazniku v Topolšici, Zavednjah, Belih vodah, Smarinem ob Pakli, Skalab, Senti-

lju, Pakli pri Velenju, Pesju, Šoštanj in Velenju.

Na zadnji seji obeh zborov Skupščine občine Velenje pa so odborniki določili, da bo letošnja osrednja proslava občinskega praznika v Ravnah nad Šoštanjem. Ravnenjani bodo do tega

dne zgradili novo šolsko poslopje in asfaltirali ceste, ki vodi od Šoštanja v Ravne.

Imenovali so tudi poseben odbor, ki bo skrbel za prireditve ob letošnjem občinskem prazniku. V njem so Drago Tratnik (predsednik odbora), Rudi Bajec, Franc Hudomal, Franjo Nagode, Filip Lesjak, Maks Fedlesnik, Ivan Stropnik, Jože Veber in Stane Zupar.

3. julija bo po ulicah Velenja krenila rudarska parada

VELENJSKI RUDARJI PRAZNUJEJO

mogovnikov v velenjskem gradu je do 18. julija razstava fotografij o razvoju rudnika lignita Velenje. 1. julija so v domu kulture izročili priznanja za neprekinjeno 28-letno delo v delovni organizaciji in za 10-letno delo v rešilni četi. Na tej svečanosti sta sodelovala pevski zbor Kajuh in rudarska godba. V delavskem klubu pa so sprejeli upokojence, ki so letos odšli v pokoj. Na predvečer pred 3. julijem je bilo v Velenju več prireditev. Pred Tržnico je bil promenačni koncert

RUDARSKA PARADA (1970)

Velenjčani tesno živimo skupaj z rudarji, zato je 3. julij dan, ki ga vsi tudi praznujemo. Težko pričakujemo zaključno prireditev, zlasti pa rudarskega spreveda po ulicah cvetočega mladega mesta. Letošnja rudarska parada je bila v znamenju novih delovnih dosežkov, na obrazu sodelujočih rudarjev, oblečenih v značilna rudarska oblačila pa je izžareval ponos graditeljev novega obdobja. Velenjski rudarji letos že dvajseto leto sami vodijo vajeti njihovega podjetja. To je simboliziralo tudi vse svečanosti, ki so jih združili s praznovanjem stanovskega praznika.

Rudarji so soustvarjalci in graditelji novega rudarskega Velenja. Zavaljo tega so letos, ko so slavili tudi 20. obletnico ustanovitve prvega delavskega sveta v rudarskem kolektivu, strumno korakali v rudarskem

sprevodu po ulicah Velenja, skupaj s tistimi, ki so sledili njihovemu vzgladu in z delom lastnih rok upodobili sedanjost resničnost.

RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKI KOMBINAT VELENJE (1974)

Letos rudarji praznujemo svoj praznik skupaj s kolektivom termoelektrarne Šoštanj, samoupravno in dobrovoljno združeni v rudarsko-elektroenergetskem kombinatu Velenje, največjem kombinatu te vrste v naši socialistični republiki Sloveniji. Primarni vir energije – premog, v tesni povezavi s termoelektrarno, daje naši socialistični družbi tako potrebne kilovate, združeni delavci – rudarji in elektricarji – pa v svojih temeljnih organizacijah združenega dela, v sodelovanju in medsebojnem sožitju, v neprekinjenem procesu od premoga

do kilovatnih ur, ostvarjujejo tudi svoje neodtujljive pravice iz dela in revolucionarne cilje našega samoupravnega socializma.

Še naprej bomo razvijali svoje samoupravne odnose in uresničevali svoje pravice delavcev in delovnih ljudi po smernicah Zveze komunistov. Borili se bomo za večjo proizvodnjo premoga in električne energije, za večji dohodek in njegovo delitev, po načelu: dohodek pripada tistemu, ki ga ustvarja. To nam zagotavlja naša ustava in jamči Zveza komunistov s svojimi sklepi z X. kongresa ZKJ in VII. Kongresa ZKS, mi rudarji pa bomo skupaj z elektricarji v našem REK vse te sklepe izpolnjevali.

Mirko Bizjak

SPOMINI NA DOPUST (1975)

Če upoštevam povprečno mnenje svoje družine o letošnjem dopustu, lahko rečem: sicer smo se imeli še kar lepo, le pot do plaže je bila za nekaj minut preveč nategnjena in plaža, čeprav čudovita, preveč skalnata, da bi človeka ne bolele vse kosti od celodnevne poležavanja po njej. Morska voda pa je bila kot morska

1970–1980 – Potekala je intenzivna mehanizacija odkopavanja in transporta premoga. Sklenjen je bil samoupravni sporazum o združitvi Rudnika lignita Velenje in Termoelektrarne Šoštanj v SOZD Rudarsko-elektroenergetski kombinat Velenje.

Mesto Velenje so z delom svojih rok zgradili številni udarniki – zlasti rudarji.

voda: s precej soli – kot vedno – in morskih ježkov tudi. Pa hrana in postrežba? Čudoviti; že zaradi špagetov in makaronov, ki so nam jih servirali v desetih dneh kar petkrat, da ne omenjam še ribje konzerve, ki smo jo dobili za nedeljsko večerjo; zato, da so kuharice lahko počivale. Da ne bo pomote: letos nismo dopustovali v našem počitniškem domu v Fiesi!

Frk

kako težak je kruh rudarjev. Težko se je spustiti globoko pod zemljo, a zato je svetel dan toliko lepši.

Vedno več je mladih, ki jih rudarstvo zanima in veseli.

A. Janič

1980–1990 – V jami je obratovalo 15 odkopov. Prvič v zgodovini premogovnika je bilo v enem letu odkopanega več kot 5 milijonov ton premoga; največji letni odkop premoga v zgodovini je bil 5.106.400 ton. Odprli smo nadomestne objekte na Novih Prelogah (NOP) ter drobilnico in klasirnico premoga v Pesju. V Velenju je bila pridobljena tretjina vsega premoga v Jugoslaviji. Začela se je načrtna ekološka sanacija poškodovanega okolja zaradi dejavnosti Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje.

VELENJE – DELO RUDARJEV (1979)

Zazrem se skozi okno ... Vidim ulico, ulico našega mladega rudarskega mesta. To je Velenje, v katerega je vgrajen trud in znoj neutrudnih rudarjev.

Vsak dan se znova in znova vračajo v temne, vlažne rove. Vsak dan, vsako minuto odkopljejo na tone črnega zlata, iz katerega je zraslo mlado mesto Velenje.

Mnogi se sprehajajo v okolici jezera, a marsikdo ne ve, da se pod njegovimi nogami poti rudar, zagnan v delo: »Velenje naj bo še lepše, naj bo mesto mladosti!«

Vendar nas je veliko, ki delo rudarjev poznamo in cenimo, ki se zavedamo,

Zaradi odkopavanja premoga so nastale ugreznine, zato je bila potrebna sanacija poškodovanega okolja.

Stare Preloge leta 1989

NAKOPALI 5,106.400 TON LIGNITA (1985)

Tudi preteklo leto je bilo za velenjske rudarje rekordno.

Že petič zapored so nakopali več kot 5 milijonov ton lignita.

Lanska proizvodnja je bila sploh najvišja v 110-letni zgodovini rudnika, ki so jo prav tako slavili v letu 1985.

To količino lignita so velenjski rudarji nakopali v 280 dneh in eni tretjini.

Od tega so delali 16 tako imenovanih rdečih sobot in eno tretjino udarniško. 5. decembra so naši »knapi« nakopali kar 24 tisoč 800 ton lignita, kar je doslej najvišji dnevni izkop.

Poprečno pa so na dan v preteklem letu nakopali 18 tisoč 215 ton lignita.

Količino 5 milijonov ton nakopanega premoga, ki je bila še pred letom 1980 nedosegljiva, pa so dosegli v petek, 20. decembra, in seveda so to delovno zmago rudarji proslavili po svoje v jami.

KNAPOVSKA PODOKNICA (1990)

Ančka, odpri!

Ja, France, a s'ti?

Jest sem, ja, Ančka, a veš kulk' trpim?

Mam' puklež na ram' pa štuk med nogam.

Hitr' gor pejd; mam' večerjo za tri.

Regrat zelen, pa funtšterc okrogu, ku sonce r'men.

Oh, Ančka, kulk' te mam' r'd, jest te bom lubu do bel'ga dne, pa tud' če se pojstla nama podre.

M. G.

1990–2000 – Rudnik lignita Velenje je dobil novo ime – Premogovnik Velenje. Pridobili smo certifikat kakovosti ISO 9001 in certifikat za ravnanje z okoljem ISO 14001. Na blokih 4 in 5 Termoelektrarne Šoštanj sta bili zgrajeni čistilni napravi. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino je podelil Rudniku lignita Velenje patent za »Postopek pridobivanja premoga, zlasti iz debelih slojev«.

Delo v jami Premogovnika Velenje je bilo še pred nekaj desetletji precej drugačno, kot je danes.

MURPHYJEV ZAKON (1992)

S sabo lahko nosite še toliko orodja, vendar nikoli ne boste imeli tistega, ki bi ga potrebovali.

Razdalja do delovišča je kvadratna funkcija teže orodja, ki ga nosite.

Vsak »štuk« enkrat pade s stropa, celo najmehkejši pa je trši od vaše glave.

Resnost nesreče je premo sorazmerna z razdaljo do jaška in obratno soraz-

merna s sposobnostjo »kameradov« za hitro ukrepanje.

Naj vas ne skrbi, če mislite, da ste na pravi poti – hitro je bo konec!

Karta, s katero se orientirate v jami, nima vrisane priprave, ki jo iščete. Rudarskega inšpektorja boste srečali ravno takrat, ko se boste peljali po traku.

Če se vam mudi, bo sedežnica v okvari.

Če ste se zelo umazali, tople vode v

kopalnici ne bo.

Naj vas ne skrbi, če pri delu po naključju zaspite – spoznali se boste s svojim direktorjem, ko vas bo zbudil! Trdota tal v jamski progi raste s prostornino, ki jo je treba povzeti. Kjerkoli v rudniku se nahajate, hodite navzgor!

Če ste na jamskem »šihtu« zelo lačni, potem vedite, da so vam malico požrle podgane.

ODKOPNA METODA ZAŠČITENA S PATENTOM (1995)

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino je 24. junija letos podelil Rudniku lignita Velenje patent za »Postopek pridobivanja premoga, zlasti iz debelih slojev« in ga o tem obvestil s posebno listino, izdano na podlagi 67. člena Zakona o industrijski lastnini. Patent je vpisan v register patentov pod številko 9500091 in velja 20 let. Enostavneje to pomeni, da je velenjska odkopna metoda sedaj zaščitena s patentom, to pa je tudi prvi patent, ki smo ga pridobili v velenjskem premogovniku.

V obrazložitvi izuma, za katerega je bil izdan patent, je zapisano: »Izum se nanaša na postopek pridobivanja premoga, zlasti iz debelih slojev. Bistvo postopka po izumu leži v tem, da se nadkopni premog spušča v odkopni transporter kontrolirano preko stropnikov sekcij v sprednjem delu odkopa. To kontrolirano spuščanje nadkopnega premoga se doseže z dviganjem in spuščanjem po sebi znanih stropnikov hidravličnega podporja. Velikost odprtine za spuščanje, ki jo tvori stena podkopa in rob stropnika podporja, se da nastavljati s številom stropnikov in njihovim nagibom.« In v prijavi patenta lahko preberemo, da je postopek pridobivanja premoga na tak način varen, zanesljiv, enostaven, poveča kapaciteto odkopa, zmanjša stroške odkopavanja, doseže ugodnejše razmerje pripravljalnih del, izogne se razstreljevanju, vložek ročnega dela na tono pridobljenega premoga je manjši, izkoristek odkopne mehanizacije pa večji.

Diana Janežič

KAJ JE DANIELA LAPPA SPODBUJALO? (1995)

Kaj je Daniela Lappa v resnici spodbujalo in ga vleklo naprej? Zakaj za vruga s kupom zasluženega denarja ni kupil gradu nekje v tedaj obširnem avstrijskem cesarstvu, hodil ob sobotah na lov, ob nedeljah v cerkev, ostali čas pa prebil v krogu družine ob običajnih spletkah plemstva in morda še kakšen trenutek v naročju kakšne mične kurtizane?

Toda Daniel Lapp je prišel v Šaleško dolino na takratno Spodnje Štajersko, kupil rudarsko posest in začel z odpiralnimi deli v novem premogovniku ter se istočasno lotil v Gradcu tudi kovinske industrije. Če se vrnemo v čas pred 100 leti, je jasno, da sta bili to perspektivni panogi z lepimi obeti, a tudi z veliko neznankami in tveganjem. Zakaj, vendar je bilo to Lappu, pri starosti 49 let, potrebno? Za čast in denar že ne, to je imel.

Bolj verjetno je, da ga je gnala tista želja, ki izpolnjuje človeka. Doseči notranje ravnovesje in početi stvari, ki ga veselijo. Skupna lastnost velikih ustvarjalcev je prav ta, da ne iščejo svoje lastne potrditve v kupih denarja in zlagani slavi. Mnogo bolj pomembni so tisti kratki trenutki notranjega miru, ki človeka objamejo po uspešno končanem delu. Delu, ki ga ne začne zato, ker je videl pri sosedu lepo reje no kravo in bi jo hotel tudi sam imeti, temveč ga začne, da bi rad dosegel lastno duševno in telesno harmonijo. Takrat ima človek možnost, da je srečen; s kupi denarja je to bolj težko, ker nobeden ni nikdar zadosti visok. Malo je ljudi, ki to zmorejo in morda je med njimi tudi Daniel Lapp. Morda zato, ker so ga njegovi delavci videli čisto drugače, ko so se morali spuščati v temne rove takrat še zelo nevarnega premogovnika.

P. Pušnik

Ustanovitelj in prvi lastnik velenjskega premogovnika Daniel pl. Lapp (1836–1910)

2000–2010 – Ustanovljen je bil Holding Slovenske elektrarne, katerega del je tudi Premogovnik Velenje. Premogovnik Velenje je postal delniška družba. Med Holdingom Slovenske elektrarne, Termoelektrarno Šoštanj in Premogovnikom Velenje je bila podpisana 10-letna pogodba o nakupu premoga. Prodane so bile zadnje tone premoga za široko potrošnjo, Termoelektrarna Šoštanj je postala edini kupec velenjskega premoga; leta 2008 je ponovno stekla prodaja premoga zunaj Šaleške doline (TE Trbovlje). Delovati je začel najdaljši, 210-metrski, odkop v zgodovini premogovnika in v jami Preloge je bil dosežen rekordni dnevni napredek odkopa 8,5 metra/dan v G2/B.

10-LETNA POGODBA O PRODAJI PREMOGA PODPISANA (2004)

Slovenija lahko tudi v prihodnjih desetih letih računa na zanesljivo oskrbo z elektriko iz Šaleškega energetskega bazena, ki ostaja eden od stebrov slovenskega energetskega sistema, saj Sloveniji zagotavlja tretjino domače energije, v hidrološko neugodnih letih pa tudi do polovice. Dr. Evgen Dervarič za Premogovnik Velenje, mag. Uroš Rotnik za TE Šoštanj ter mag. Drago Fabijan in dr. Milan Medved za Holding Slovenske elektrarne so namreč 14. septembra podpisali 10-letno pogodbo o nakupu premoga, zakupu moči in nakupu električne energije, ki začne veljati 1. 1. 2005.

Po njej naj bi Premogovnik Velenje dobavljal Termoelektrarni Šoštanj vsako leto 38.500.000 GJ ali okoli 4 milijone ton premoga za potrebe pridobivanja električne energije. Letna količina prodanega premoga je usklajena z Nacionalnim energijskim programom, pogodbene stranke pa bodo natančnejše količine določale vsako leto z letno pogodbo, ki pa od osnovne ne sme odstopati za več kot 5 odstotkov. Pogodba določa tudi okvirno ceno premoga in ta ne sme biti večja od 2,8 evra/GJ. S pogodbo se je Premogovnik Velenje zavezal tudi, da bo v 10 letih zmanjšal stroške pridobivanja premoga za 15 odstotkov. Holding Slovenske elektrarne bo po omenjeni pogodbi kupil vso pridobljeno električno energijo iz Termoelektrarne Šoštanj.

Diana Janežič

Novi jašek leta 1994

